

Oponentský posudek na rigorózní práci Mgr. Zuzany Zárasové

na téma

„Aktuální problémy trestněprávní ochrany před domácím násilím“

Posuzovaná rigorózní práce se zabývá aktuálním tématem. Speciální právní úprava ochrany před domácím násilím byla v České republice zavedena v letech 2004 až 2006. V současné době je možno vyhodnocovat první zkušenosti a na základě toho uvažovat o případných dalších legislativních změnách.

Zkoumání problematiky domácího násilí, byť je autorkou výslovně omezeno na její trestněprávní řešení, předpokládá multidisciplinární přístup. Klade nároky nejen na důkladnou znalost otázek trestněprávních, ale i otázek souvisejících, tj. aspektů kriminologických a soudně psychologických a přístupů jiných právních oborů (zejména práva občanského a policejního). Patřičné posouzení aktuálních otázek vyžaduje také studium současné úrovně aplikační praxe. Autorka získala praktické zkušenosti v této oblasti při práci v neziskové organizaci proFem v rámci právního poradenství poskytovaného obětem domácího násilí.

Problémy ochrany před domácím násilím jsou zpracovány na ploše 98 stran. Výklad je rozvržen do osmi kapitol, doplněných úvodem a přílohami. Jednotlivé části práce jsou vnitřně podrobně členěny, což zvyšuje přehlednost textu a usnadňuje orientaci v práci.

Práce má vhodně zvolenou, logickou stavbu. Ve stručném úvodu autorka upozorňuje na význam a aktuálnost problematiky a zmiňuje důvody, které ji vedly ke zpracování tématu. První kapitola poskytuje obecně teoretický pohled na fenomén domácího násilí (rozebírá jeho pojmové vymezení, specifické znaky a druhy). V druhé kapitole je věnována pozornost kriminologickým aspektům domácího násilí (teoriím příčin tohoto jevu, viktimologickým otázkám, charakteristice obětí a pachatelů domácího násilí, jeho důsledkům, zejména pro děti žijící v prostředí domácího násilí). Třetí kapitola obsahuje přehledné zpracování legislativních opatření přijatých v České republice na ochranu před domácím násilím (novely trestního zákona č. 91/2004 Sb. a zákona č. 135/2006 Sb., měnicího zákon o Policii ČR, občanský soudní řád, trestní zákon a zákon o sociálním zabezpečení, včetně novely občanského soudního řádu z roku 2009) a statistických dat dokumentujících četnost využití těchto opatření v praxi. Těžiště práce představuje kapitola čtvrtá a pátá, v nichž jsou postupně rozebírány pro oblast domácího násilí významné instituty trestního práva hmotného a trestního práva procesního. Jsou tu zkoumány znaky skutkových podstat trestných činů páchaných v situaci domácího násilí (z pohledu trestního zákona z roku 1961 i trestního zákoníku přijatého

v letošním roce), v úvahu přicházející sankce za tyto trestné činy, problémy dokazování vznikající při postihu domácího násilí, problémy oběti domácího násilí v postavení osoby poškozené a v postavení svědka a řada dalších otázek. V následující kapitole autorka na podkladě poznatků získaných studiem literatury a aplikační praxe formuluje návrhy de lege ferenda jak pro oblast trestního práva hmotného, tak pro oblast trestního práva procesního. Závěrečnou kapitolu tvoří přehled vybraných zahraničních přístupů k řešení problematiky domácího násilí.

Po metodologické stránce práce vychází zejména ze studia širokého okruhu tuzemské odborné literatury, čerpá však i ze studia judikatury, aktuálních statistických dat a internetových zdrojů a ze studia konkrétních případů.

Práce je velmi zajímavá. Obsahuje hodnotnou analýzu praktických problémů vznikajících při aplikaci trestněprávních ustanovení (např. při postihu za trestný čin zanedbání povinné výživy, za trestný čin vraždy, při uplatnění dispozičního práva poškozeného aj.). doplněnou bohatou kazuistikou. Práce výstižně mapuje aktuální stav ochrany před domácím násilím (viz např. charakteristiku současného stavu příprav terapeutických programů pro násilné osoby na str. 74 an.), upozorňuje na jeho nedostatky a uvádí návrhy na jejich odstranění. I když některé z těchto návrhů jsou podle mého názoru maximalistické a mohly by vést k nadměrné represí (požadavek rozšíření znaků skutkové podstaty trestného činu týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě podle § 215a, vytvoření zákonné definice domácího násilí a její včlenění do trestního zákona), nutno ocenit důkladnost analýzy a náležité zohlednění praktických aspektů problematiky.

Práci kladně hodnotím i po stránce formální. Její vnější úprava odpovídá stanoveným požadavkům.

Práce se dobře čte, je psána kultivovaným stylem. Vytknout lze jen drobné písařské chyby a nepřesnosti, které byly zřejmě přehlédnuty při závěrečné korektuře textu.

Obhajobu doporučuji zaměřit na zhodnocení přínosu zákona č. 306/2009 Sb. pro postih trestných činů páchaných v situaci domácího násilí.

JUDr. Marie Vanduchová, CSc.

V Praze dne 28. 9. 2009